

Skrócony spis treści

- 13** Wstęp
- 15** Zasady rozpoznawania zaburzeń psychicznych
Przemysław Duchniewicz
- 22** Zasady diagnozy psychiatrycznej
Anna Skoczek
- 34** Objawy pozytywne i negatywne schizofrenii
Kornelia Węgrzyn, Patrycja Rybak
- 45** Rozwój ostrych objawów psychotycznych i długoterminowy przebieg schizofrenii
Jakub Przybysz
- 74** Depresja – rozpoznawanie i leczenie
Daria Smutek, Bartłomiej Miqsek
- 85** Choroba afektywna dwubiegunowa
Norina Syed, Marcin Andrzejczak
- 92** Zaburzenia osobowości – jak zmieniać reakcje i zachowania człowieka
Karolina Stelmaszek
- 114** Zaburzenia nerwicowe
Patrycja Pajor
- 133** Natręctwa. Jak bronić się przed natrętnymi myślami i czynnościami
Aleksandra Górecka
- 140** Farmakoterapia zaburzeń psychicznych
Mikołaj Achremczyk
- 151** Leki psychotropowe: informacje ogólne
Maja Czepiel, Urszula Trzaska
- 161** Działania niepożądane leków przeciwpsychotycznych i radzenie sobie z nimi
Joanna Wilemborek
- 172** Leki przeciwpsychotyczne
Wacław Dyrda
- 184** Zalecenia dotyczące aktywności fizycznej
Anna Pryć
- 194** Zasady zdrowego żywienia
Magdalena Drożyner
- 200** Zaburzenia pamięci i uwagi oraz innych funkcji poznawczych
Jakub Zawadzki
- 212** Aspekty prawne opieki nad osobami z zaburzeniami psychicznymi
Katarzyna Mazur

Spis treści

13 Wstęp

15 Zasady rozpoznawania zaburzeń psychicznych

Przemysław Duchniewicz

- 16 Czym jest choroba psychiczna?
- 16 Przyczyny zaburzeń psychicznych
- 17 Dlaczego pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi jest tak ważna?
- 17 Ocena stanu psychicznego
- 18 Skąd pochodzą diagnozy psychiatryczne?
- 19 Inne podejście do diagnostyki zaburzeń psychicznych
- 19 Na co zwrócić szczególną uwagę
- 20 Kilka porad

22 Zasady diagnozy psychiatrycznej

Anna Skoczek

- 22 Elementy diagnozy psychiatrycznej
  - 22 Zgłaszane przez pacjenta skargi – objawy podmiotowe i przedmiotowe
  - 23 Historia dotychczasowego leczenia
  - 23 Życiorys, aktywność zawodowa, konflikty z prawem, relacje i zainteresowania
  - 24 Wiek rozwojowy a rozwój psychoseksualny
  - 24 Alkohol, środki psychoaktywne, leki
  - 25 Choroby somatyczne
  - 26 Wywiad rodzinny
- 26 Ocena stanu psychicznego
  - 26 Wygląd ogólny
  - 27 Kontakt z pacjentem
  - 27 Stan świadomości
  - 27 Nastrój
  - 27 Afekt
  - 27 Tok myślenia
  - 28 Obecność objawów wytwórczych
  - 28 Myśli samobójcze i autoagresywne
  - 28 Sen
  - 29 Apetyt
- 29 Badania dodatkowe
- 30 Stosowanie skal i kryteriów diagnostycznych
  - 30 Kryteria diagnostyczne
- 30 Zasady diagnostyki, którymi powinien kierować się klinicysta
  - 30 Diagnostyka różnicowa
  - 31 Obserwacja chorego
  - 31 Wywiad obiektywny
  - 31 Dostęp do dokumentacji i jej wnikliwa analiza
  - 31 Obserwacja przebiegu choroby

- 32 Większe znaczenie mają dane o chorobie w teraźniejszości niż przeszłe
- 32 Należy zachować ostrożność w przypadku danych pochodzących z sytuacji kryzysowej
- 32 Brzytwą Ockhama, czyli najprostsze, najbardziej prawdopodobne rozwiązania
- 32 W miarę możliwości należy unikać stawiania kilku rozpoznań współistniejących
- 33 Zasięganie opinii konsultanta
- 33 Uznanie możliwości braku zaburzenia psychicznego

34 Objawy pozytywne i negatywne schizofrenii

Kornelia Węgrzyn, Patrycja Rybak

- 34 Przyczyny powstawania chorób psychicznych
- 35 Jak lekarz rozpoznaje schizofrenię
- 36 Objawy pozytywne
  - 36 Halucynacje, inaczej omamy
  - 37 Urojenia
  - 40 Zaburzenia katatoniczne, inaczej napędu psychoruchowego
- 40 Objawy negatywne
- 43 Podsumowanie

45 Rozwój ostrych objawów psychotycznych i długoterminowy przebieg schizofrenii

Jakub Przybysz

- 45 O schizofrenii ogólnie
  - 45 Czym jest schizofrenia?
  - 46 Typy schizofrenii
  - 46 Objawy schizofrenii
  - 48 Ogólne zasady rozpoznawania schizofrenii
  - 49 Do czego można porównać doświadczenie schizofrenii?
- 50 Pierwszy epizod schizofrenii
  - 50 Częstość występowania
  - 50 Czynniki ryzyka
  - 51 Wiek zachorowania
  - 52 Stany przed wystąpieniem psychozy (prepsychotyczne)
  - 54 Rozwój ostrych objawów psychotycznych
  - 55 Od czego zależy rokowanie po pierwszym epizodzie schizofrenii?
- 56 Leczenie schizofrenii
  - 56 O leczeniu schizofrenii ogólnie
  - 57 Podstawowe zasady leczenia schizofrenii
- 63 Problemy i choroby współwystępujące ze schizofrenią
- 65 Przebieg schizofrenii
  - 65 Przebieg przewlekły
  - 66 Przebieg epizodyczny
  - 66 Rokowanie długoterminowe
  - 68 Zapobieganie nawrotom
  - 68 Wczesne sygnały świadczące o nawrocie choroby

- 69 Reakcja na wczesne sygnały ostrzegawcze
- 71 Reakcja na kryzys

74 Depresja – rozpoznawanie i leczenie

Daria Smutek, Bartłomiej Miqsek

- 74 Depresja – co to za choroba?
- 74 Depresja – jak często występuje?
- 75 Jak lekarz rozpoznaje depresję?
- 79 Jakie są przyczyny depresji?
- 79 Jakie są metody leczenia depresji?
  - 79 Farmakoterapia
  - 80 Co trzeba wiedzieć o lekach przeciwdepresyjnych?
  - 81 Jak długo trwa leczenie?
    - Czy leki trzeba brać do końca życia?
  - 81 Niefarmakologiczne metody leczenia
  - 82 Inne biologiczne metody leczenia
- 82 Gdzie szukać pomocy?
- 83 Jakie są skutki nieleczenia choroby?
- 83 Rola rodziny i otoczenia w procesie leczenia

85 Choroba afektywna dwubiegunowa

Norina Syed, Marcin Andrzejczak

- 86 Jak objawiają się mania i hipomania?
- 87 Jak objawia się depresja w chorobie afektywnej dwubiegunowej?
- 88 Przyczyny choroby afektywnej dwubiegunowej
- 88 Jak lekarz stawia diagnozę?
- 88 Leczenie
- 90 Cięża a choroba afektywna dwubiegunowa
- 90 Samopomoc i ograniczanie szkód

92 Zaburzenia osobowości – jak zmieniać reakcje i zachowania człowieka

Karolina Stelmaszek

- 92 Czym są zaburzenia osobowości?
- 93 Jak często występują zaburzenia osobowości?
- 93 Jakie są przyczyny zaburzeń osobowości?
- 95 Rodzaje zaburzeń osobowości i ich obraz kliniczny
  - 95 Osobowość paranoiczna
  - 96 Osobowość schizoidalna
  - 98 Osobowość z pogranicza (borderline)
  - 100 Osobowość narcystyczna
  - 103 Osobowość dyssocjalna (antyspoleczna)
  - 106 Osobowość histrioniczna
  - 107 Osobowość obsesyjno-kompulsyjna (anankastyczna)
  - 109 Osobowość unikająca
  - 110 Osobowość zależna

112 Podsumowanie

114 Zaburzenia nerwicowe

Patrycja Pajor

- 114 Wstęp
- 116 Zaburzenia lękowe w postaci fobii
- 119 Inne zaburzenia lękowe
- 121 Zaburzenia dysocjacyjne (konwersyjne)
- 122 Zaburzenia występujące pod postacią somatyczną (dawniej: nerwice narządowe)
- 123 Inne zaburzenia nerwicowe
- 124 Rozpoznawanie zaburzeń nerwicowych
- 124 Leczenie zaburzeń nerwicowych
  - 125 Farmakoterapia zaburzeń nerwicowych
  - 125 Leki przeciwdepresyjne
- 131 Jak radzić sobie z lękiem?
  - 131 Gdy bliska osoba doświadcza lęku

133 Natręctwa. Jak bronić się przed natrętnymi myślami i czynnościami

Aleksandra Górecka

- 133 Czym są myśli natrętne?
- 134 Czym są czynności natrętne?
- 135 Metody leczenia
  - 136 Farmakoterapia
  - 136 Psychoterapia

140 Farmakoterapia zaburzeń psychicznych

Mikołaj Achremczyk

- 140 Farmakokinetyka – czyli w jaki sposób organizm wpływa na działanie leku
  - 140 Jak lek dostaje się do organizmu?
  - 141 Jak organizm chemicznie modyfikuje lek?
  - 144 Jak organizm wydalą lek?
- 145 Farmakodynamika – czyli w jaki sposób lek wpływa na działanie organizmu
- 149 Porady

151 Leki psychotropowe: informacje ogólne

Maja Czepiel, Urszula Trzaska

- 151 Co to są leki psychotropowe?
- 153 Podział leków psychotropowych
- 159 Co zrobić, jeśli pojawią się działania niepożądane?

161 Działania niepożądane leków przeciwpsychotycznych i radzenie sobie z nimi

Joanna Wilemborek

- 161 Ryzyko wystąpienia późniejszych powikłań leczenia
- 162 Objawy psychiczne

- 163 Objawy neurologiczne – pozapiramidowe
- 165 Objawy metaboliczne i związane z gospodarką hormonalną
- 166 Hiperprolaktynemia
- 166 Objawy ze strony układu pokarmowego
- 167 Objawy ze strony układu krążenia
- 168 Zaburzenia seksualne
- 169 Objawy skórne
- 169 Złośliwy zespół neuroleptyczny
- 170 Zalecenia dla pacjentów

172 Leki przeciwpsychotyczne

Wacław Dyrda

- 172 Wstęp
- 173 Informacje ogólne
- 174 Podstawy biologiczne psychoz
- 174 Klasyczne leki przeciwpsychotyczne
- 176 Atypowe leki przeciwpsychotyczne (leki II generacji)
- 178 Leki w formie LAI
- 179 Zasady leczenia przeciwpsychotycznego
  - 179 Wybór leku przeciwpsychotycznego
  - 180 Zmiana leku przeciwpsychotycznego
  - 180 Dawkowanie leków
- 181 Jak długo powinno trwać leczenie?
- 182 Stany wysokiego ryzyka
- 182 Sytuacje wymagające szczególnej uwagi

184 Zalecenia dotyczące aktywności fizycznej

Anna Pryć

- 184 Czym jest aktywność fizyczna?
- 184 Wpływ aktywności fizycznej na zdrowie
- 185 Rodzaje aktywności fizycznej
- 185 Zalecenia WHO dotyczące aktywności fizycznej

194 Zasady zdrowego żywienia

Magdalena Drożyner

- 194 Liczba posiłków
- 195 Piramida żywienia
- 198 Witaminy

200 Zaburzenia pamięci i uwagi oraz innych funkcji poznawczych

Jakub Zawadzki

- 200 Rys historyczny
- 201 Wstęp i podstawowe nazewnictwo
- 202 Spostrzeganie (percepcja)
- 203 Myślenie
- 204 Intelpekt
- 206 Pamięć

- 207 Uwaga
- 208 Inne złożone procesy poznawcze
- 208 Ołępienie

212 Aspekty prawne opieki nad osobami z zaburzeniami psychicznymi

Katarzyna Mazur

- 212 Kto może korzystać z opieki psychiatrycznej?
- 212 Przyjęcie do szpitala psychiatrycznego
- 213 Przyjęcie do szpitala psychiatrycznego bez zgody
  - 214 Tryb nagły – art. 23
  - 214 Tryb wnioskowy – art. 29
- 216 Przymusowa obserwacja psychiatryczna
- 216 Przymus bezpośredni
- 218 Wypis ze szpitala psychiatrycznego
- 219 Czy osobę uzależnioną można umieścić w ośrodku leczenia uzależnień bez jej zgody?
- 220 Prawa pacjenta
- 222 Rzecznik Praw Pacjenta
- 223 Rzecznik Praw Pacjenta w Instytucie Psychiatrii i Neurologii w Warszawie
  - 223 Podstawa prawna